

**Sprawozdanie z Konferencji Naukowo-Dydaktycznej
XXXI Tatrzańskie Sympozjum Naukowe *Edukacja Jutra*
(Zakopane, 16-18 czerwca 2025 r.)**

W dniach 16-18 czerwca 2025 r. odbyło się w Zakopanem XXXI Tatrzańskie Sympozjum Naukowe „Edukacja Jutra”. Konferencja o charakterze naukowo-dydaktycznym została zorganizowana przez Akademię Humanitas w Sosnowcu. Współorganizacji Sympozjum podjął się Uniwersytet Bielsko-Bialski. Dzięki wspólnej pracy organizatora i współorganizatorów w stolicy Tatr debatowało ponad 100 naukowców reprezentujących najważniejsze ośrodki naukowo-badawcze z Polski. Na miejsce obrad po raz kolejny wybrano hotel „Hyrny”.

Tegoroczne wydarzenie patronatem naukowym objął Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Patronatu honorowego udzielili: JM Rektor Akademii Humanitas w Sosnowcu - dr Mariusz Lekston; Wojewoda Małopolski – Krzysztof Jan Klęczar, Marszałek Województwa Śląskiego – Wojciech Saługa, Starosta Tatrzański – Andrzej Skupień, Prezydent Miasta Sosnowca – Arkadiusz Chęciński, Burmistrz Miasta Zakopane – Łukasz Filipowicz, Prezes Oddziału Górnośląskiego Polskiego Towarzystwa Informatycznego – Sławomir Smugowski.

Patronat medialny na Sympozjum sprawowało czasopismo „HUMANITAS Pedagogika i Psychologia” oraz Forum Akademickie.

Tatrzańskie Sympozjum Naukowe „Edukacja jutra” to cykliczne wydarzenie, organizowane od 1994 roku, mające za zadanie integrowanie przedstawicieli polskiej nauki, reprezentujących nauki społeczne i humanistyczne.

W trakcie tegorocznych obrad uczestnicy zwrócili uwagę na rolę edukacji, jako procesu zmieniania ludzi przez oświatę, której podstawowym elementem jest działalność szkół oraz instytucji pozaszkolnych. Współczesna edukacja ulega modyfikowaniu w kontekście zmian cywilizacyjnych oraz politycznych. Jednak mimo tego, istnieją trwałe składniki edukacji europejskiej i polskiej. Tworzy je triada wartości klasycznych (triada platońska): wartości uniwersalnych, fundamentalnych, ponadczasowych. Są nimi PRAWDA, DOBRO, PIĘKNO. Na Sympozjum uczestnicy podejmowali trud opisywania, diagnozowania, wyjaśniania aktualnego stanu edukacji w Polsce z myślą o przyszłości, z troską o jej kształt w najbliższych latach, o „jutrze edukacji”, z pamięcią o dorobku przeszłości i wiedzą o osiągnięciach, ale i niedociągnięciach.

Tematyka „Edukacji jutra”, rozwijana na XXXI Tatrzańskim Sympozjum Naukowym w Zakopanem, objęła zagadnienia dotyczące ochrony i podtrzymywania tego, co mocno jest zakorzenione i sprawdzone w triadzie wartości oraz ograniczania tego, co osłabia tę triadę.

Należy podkreślić, że poprzez swoją cykliczność Sympozjum stało się ogólnopolskim forum wymiany myśli w sprawach dotyczących edukacji i nauk o niej, w oparciu o teorię i praktykę pedagogiczną.

W Komitecie Naukowym przedsięwzięcia zasiadają najwybitniejsi przedstawiciele środowiska pedagogicznego. Funkcję przewodniczącego Komitetu Naukowego pełni prof. zw. dr hab. Stanisław Palka, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie. Jego zastępcą jest prof. AWF, dr hab. Piotr Oleśniewicz z Akademii Wychowania Fizycznego im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu.

Ponadto w Komitecie Naukowym zgodzili się zasiąść: prof. zw. dr hab. Franciszek Bereźnicki, Uniwersytet Szczeciński, prof. dr hab. Nitza Davidovitch, Ariel University (Izrael), prof. zw. dr hab. Krystyna Duraj-Nowakowa, Uniwersytet Ignatianum w Krakowie, prof. PhDr. Soňa Jandová, Ph.D. Univerzita Karlova v Praze (Czechy), prof. dr hab. inż. Stanisław Kowalkowski, Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie, prof. dr hab. Rafał Majzner, Uniwersytet Bielsko-Bialski, prof. dr hab. dr h.c. Jerzy Nikitorowicz, Uniwersytet w Białymstoku, prof. dr hab. Marian Nowak, Katolicki Uniwersytet Lubelski, prof. dr hab. Jacek Piekarski, Uniwersytet Łódzki, prof. dr hab. Beata Przyborowska, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, prof. dr hab. Małgorzata Sekułowicz, Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu, prof. dr hab. Władysław Szulakiewicz, Uniwersytet Ignatianum w Krakowie, prof. dr hab. dr h.c. Bogdan Sulc, Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie, prof. dr hab. Mirosław J. Szymański, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, prof. dr hab. dr h.c. multi Bogusław Śliwerski, Uniwersytet Łódzki, prof. PhDr. Hana Válková, CSc., Uniwersytet Masaryka w Brnie (Czechy), prof. dr hab. Ernest Zawada, Uniwersytet Bielsko-Bialski, prof. UŚ dr hab. Ewa Borowiec, Uniwersytet Śląski w Katowicach, prof. AH dr hab. Henryk Cudak, Akademia Humanitas w Sosnowcu, prof. AP dr hab. Mariusz Jędrzejko, Centrum Profilaktyki Społecznej, prof. UwB dr hab. Marta Kowalczyk-Wałędziak, Uniwersytet w Białymstoku, prof. AH dr hab. Bożena Marzec, Akademia Humanitas w Sosnowcu, prof. UO dr hab. Eugenia Karcz-Taranowicz, Uniwersytet Opolski, prof. UwB dr hab. Anna Karpińska, Uniwersytet w Białymstoku, prof. UBB dr hab. Ewa Kochanowska, Uniwersytet Bielsko-Bialski, prof. ASzWoj, płk dr hab. Zbigniew Leśniewski, Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie, prof. UR dr hab. Ryszard Pęczkowski, Uniwersytet Rzeszowski, prof. UJ, dr hab. Anna Sajdak- Burska, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, prof. APS dr hab. Maciej Tanaś, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, prof. UR dr hab. Marta Wrońska, Uniwersytet Rzeszowski, prof. US dr hab. Tomasz Zimny, Uniwersytet Szczeciński, dr hab. Anna Krajewska, Uniwersytet w Białymstoku, dr Ruth Dorot, Ariel University (Izrael), Ing. Mgr. Jana Juříková, Ph.D., Uniwersytet Masaryka w Brnie (Czechy), PaedDr. Karel Kostka, MBA, Ph.D., Uniwersytet Humanitas Vsetin (Czechy), dr Danuta Morańska, Akademia Humanitas w Sosnowcu – sekretarz naukowy.

W trakcie przygotowań do Sympozjum oraz podczas trwania jego obrad, zadanie członków Komitetu Naukowego polegało na zapewnieniu wysokiego poziomu merytorycznego XXXI Tatrzańskiego Sympozjum Naukowego *Edukacja jutra*. Komitet Naukowy czuwał również nad merytoryczną stroną przygotowywanej monografii, której tematyka podlegała następnie krytycznym dyskusjom podczas toczących się obrad.

Za stronę organizacyjną wydarzenia (przygotowanie miejsca pobytu, stały kontakt z uczestnikami, przygotowanie materiałów konferencyjnych, niezbędnego zaplecza dla toczących się obrad itp. odpowiadał Komitet Organizacyjny w składzie: prof. AH dr hab. Piotr Oleśniewicz – przewodniczący, dr Danuta Morańska, Akademia Humanitas, dr Bożena Wroniszewska-Drabek, Akademia Humanitas, dr Ewelina Majewska-Pyrkosz, Akademia Humanitas, mgr Ewa Kraus, Akademia Humanitas – sekretarz.

Obrady XXXI Tatrzańskiego Sympozjum Naukowego „Edukacja jutra” w dniu **16 czerwca 2025 r.** w Zakopanem rozpoczęły się o 9:00 uroczystym otwarciem, podczas którego głos zabrali przewodniczący komitetów: prof. AH dr hab. Piotr Oleśniewicz (organizacyjny) i prof. zw. dr hab. Stanisław Palka (naukowy). Uroczystego otwarcia Sympozjum dokonał Prorektor Akademii Humanitas prof. AH dr hab. Maciej Borski. Głos zabrał również przedstawiciel uczelni partnerskiej, będącej współorganizatorem Sympozjum: prof. dr hab. Ernest Zawada, Dziekan Wydziału Humanistyczno-Społecznego Uniwersytetu Bielsko-Bialskiego oraz Starosta Tatrzański: Andrzej Skupień, składając podziękowania i gratulacje.

Następnie rozpoczęły się wykłady zaproszonych prelegentów:

- prof. dr hab. dr h.c. multi Bogusław Śliwerski mówił o „Edukacji jutra w nieadekwatnej do niej szkole”,
- prof. dr hab. dr h.c. Marek Konopczyński poruszył temat „Wojny paradygmatów”.

Po przerwie odbyła się **I sesja plenarna**, podczas której przedstawiono referaty dotyczące m.in. wartości w edukacji, twórczości, bezpieczeństwa, różnorodności, skutków niepowodzeń szkolnych, neurobiologicznych podstaw uczenia się oraz muzykoterapii edukacyjnej.

Po obiedzie miała miejsce **II sesja plenarna**, w której poruszano zagadnienia autorytetu w edukacji, wielokulturowości, relacji uczeń-nauczyciel, skutków depopulacji, podstaw programowych wychowania przedszkolnego, dialogu w kształceniu, wdzięczności wśród młodzieży oraz kompetencji przyszłości.

Każdy panel obejmował wystąpienia ekspertów i dyskusję, a tematyka dnia koncentrowała się na wyzwaniach i przyszłości edukacji, roli wartości, nowych technologii, relacji społecznych oraz kondycji psychicznej uczestników procesu edukacyjnego.

Po przerwie rozpoczęły się spotkania w ramach **paneli dyskusyjnych**:

- **Panel 1:** Kształcenie na wszystkich etapach edukacji – stan aktualny i kierunki zmian (m.in. wartości, humor w nauczaniu, ochrona ludności, kompetencje nauczycieli, pasja i rezyliencja, komunikacja dzieci w rzeczywistości medialnej).
- **Panel 2:** Procesy wychowania dzieci i młodzieży – wzmacnianie zjawisk korzystnych i ograniczanie szkodliwych (m.in. deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej, zagrożenia AI, wypalenie zawodowe nauczycieli, rola dziadków, aktywność w cyberprzestrzeni, ekologia akustyczna, holistyczne metody nauczania, wpływ internetu na psychikę młodych dorosłych).
- **Panel 3:** Stan i uwarunkowania funkcjonowania głównych podmiotów edukacji (nauczycieli, uczniów, rodziców) oraz pożądane kierunki zmian (m.in. gotowość

młodzieży do zadań społecznych, profesjonalizm nauczycielski, praktyka pedagogiczna, motywy wyboru kariery wojskowej, rozwijanie zatrudnialności młodzieży).

- **Panel 4:** Wyzwania "edukacji jutra" w kontekście zmian cywilizacyjnych – uczestnicy panelu ukazali szerokie spektrum wyzwań cywilizacyjnych stojących przed edukacją jutra: od wyzwań technologicznych i psychologicznych, przez globalizację, po konieczność wspierania rozwoju emocjonalnego i społecznego dzieci i młodzieży. Podkreślono wagę interdyscyplinarnego podejścia oraz troski o zdrowie psychiczne i społeczne uczniów.
- **Panel 5:** Edukacja wczesnoszkolna jako podstawa „edukacji jutra” – uczestnicy panelu zwrócili uwagę, że edukacja wczesnoszkolna jest fundamentem „edukacji jutra”, a wyzwania współczesności wymagają od nauczycieli elastyczności, odwagi, wysokich kompetencji i otwartości na nowe zjawiska społeczne, kulturowe oraz technologiczne. Kluczowe znaczenie ma tu indywidualizacja, troska o emocje i bezpieczeństwo dzieci oraz wspieranie ich podmiotowości.

Integralną częścią Tatrzańskich Sympozjów Naukowych jest organizacja tzw. Dnia Tatrzańskiego, w którym naukowcy biorą udział w wysokogórskich wycieczkach. W tym roku uczestnicy Sympozjum uczestniczyli w dwóch wycieczkach: 1. KALATÓWKI - ŚCIEŻKA NAD REGLAMI - DOLINA BIAŁEGO, 2. KUŹNICE - KASPROWY WIERCH - HALA GĄSIENICOWA – KUŹNICE. W trakcie wypraw w góry uczestnicy podziwiali panoramę Tatr.

W drugiej części dnia kontynuowano obrady naukowe w panelach dyskusyjnych.

- **Panel 6:** Kształcenie na wszystkich etapach edukacji – w panelu zwrócono uwagę na fakt, że współczesna edukacja stoi przed wyzwaniami związanymi z wdrażaniem nowych technologii, indywidualizacją nauczania, wsparciem dla uczniów o specjalnych potrzebach oraz promocją zdrowia i kreatywności. Uznano za konieczną współpracę wszystkich uczestników procesu edukacyjnego oraz elastyczność i otwartość na zmiany.
- **Panel 7:** Procesy wychowania dzieci i młodzieży – wzmacnianie zjawisk korzystnych i ograniczanie szkodliwych – w panelu podkreślono, że skuteczne wychowanie wymaga kompleksowego podejścia, łączącego wzmacnianie pozytywnych zjawisk z ograniczaniem tych niekorzystnych, przy jednoczesnym uwzględnieniu nowych wyzwań społecznych i technologicznych.
- **Panel 8:** Stan i uwarunkowania funkcjonowania głównych podmiotów edukacji (nauczycieli, uczniów, rodziców) oraz pożądane kierunki zmian – w panelu dokonano przedstawienia szerokiego spektrum wyzwań i potrzeb głównych uczestników procesu edukacyjnego – nauczycieli, uczniów i rodziców. Wskazano na konieczność współpracy, ciągłego rozwoju kompetencji oraz elastycznego reagowania na zmiany technologiczne i społeczne.
- **Panel 9:** Wyzwania "edukacji jutra" w kontekście zmian cywilizacyjnych – uczestnicy panelu podkreślili, że w obliczu zmian cywilizacyjnych edukacja powinna być nie tylko

nowoczesna, ale przede wszystkim wrażliwa na potrzeby uczniów, rodziców i nauczycieli, oparta na wartościach i otwarta na współpracę ze środowiskiem.

- **Panel 10:** Edukacja wczesnoszkolna jako podstawa „edukacji jutra” – w panelu podkreślono, że inwestycja w edukację najmłodszych to inwestycja w przyszłość całego społeczeństwa.

Po zakończeniu obrad w panelach dyskusyjnych odbyło się zwyczajowe robocze spotkanie Komitetu Naukowego i Komitetu Organizacyjnego Tatrzańskiego Sympozjum Naukowego, w trakcie którego podsumowano przebieg XXXI TSN oraz sformułowano założenia związane z organizacją XXXII Sympozjum.

Dzień Tatrzański zakończył się kolacją regionalną, w trakcie której uczestnicy XXXI Tatrzańskiego Sympozjum Naukowego mogli degustować lokalne specjały.

Ostatni dzień konferencji, tj. 18 czerwca 2025 r., został poświęcony podsumowaniu obrad. Dokonali tego moderatorzy dziesięciu paneli dyskusyjnych.

Na zakończenie Sympozjum przewodniczący XXXI Tatrzańskiego Sympozjum Naukowego prof. zw. dr hab. Stanisław Palka przedstawił najważniejsze konkluzje wynikające z konferencji oraz konceptualizację jej dalszego rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem XXXII edycji.

Zgodnie z tradycją Tatrzańskich Sympozjów Naukowych została wydana publikacja w postaci monografii naukowej. Redakcję naukową monografii naukowej ***Edukacja jutra – w toku współczesnych wyzwań***, związanej z tegorocznym Sympozjum powierzono dr Danucie Morańskiej i prof. AH. dr hab. Piotrowi Oleśniewiczowi. Monografia została udostępniona uczestnikom w trakcie Sympozjum, co pozwoliło skupić się na dysputach wokół treści problemowych zawartych w wygłaszanych referatach.

Projekt uzyskał dofinansowanie z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

dr Danuta Morańska
Sekretarz Naukowy
XXXI Tatrzańskiego Sympozjum Naukowego
Edukacja jutra